

Zdzisław Konieczny, *Troskolański (Zorgier) Tadeusz Franciszek (1866–1926)* [w:] *Tekstowa kartoteka osobowa przemyslan*, pod red. Anny Siciak – na stronie Przemyskiej Biblioteki Publicznej;

Zdzisław Konieczny, *Troskolański (Zorgier) Tadeusz Franciszek (1866–1926)* [w:] *Słownik biograficzny twórców oświaty i kultury XIX i XX wieku Polski południowo-wschodniej*, pod red. Andrzeja Meissnera, Kazimierza Szmyda, Rzeszów 2011 s. 433-434

Troskolański [Zorgier] Tadeusz Franciszek (1866–1926), historyk, pedagog, archiwista, działacz społeczny.

Ur. 8 kwietnia w Lesku jako syn Ludwika Zorgiera i Heleny z d. Szynglarskiej. W latach 1878–1880 uczęszczał do gimnazjum w Rzeszowie, następnie w Przemyślu w latach 1880–1885, gdzie zdał egzamin dojrzałości. Od 1885 r. studiował na Uniw. we Lwowie na Wydz. Prawa, a po pierwszym semestrze przeniósł się na Wydz. Filozoficzny. W tym czasie wystąpił o zmianę nazwiska rodzowego „Zorgier” na „Troskolański”, na co uzyskał zgodę, potwierdzoną dekretem Namiestnictwa z 17 września 1887 r. W 1889 r. wyjechał do Wiednia, gdzie kontynuował studia na tamtejszym uniw. Tytuł doktora filozofii otrzymał na Uniw. we Lwowie (1895). Egzamin kwalifikacyjny na nauczyciela złożył we Lwowie 1 czerwca 1896 r. Po ukończeniu studiów (1891) pracował z przerwami w gimnazjach Lwowa, Stanisławowa, Przemyśla, Sambora; w 1904 r. ponownie w Przemyślu w I gimnazjum, a od 1907 r. w II c.k. gimnazjum na Zasaniu, gdzie pracował do przejścia na emeryturę w 1924 r. Dodatkowo podjął pracę w archiwum miejskim w Przemyślu (od 1911, z przerwą w okresie I wojny w latach 1914–1915).

Skatalogował kilkadziesiąt ksiąg gruntowych i hipotecznych, przeniósł walającą się na strychu registraturę Magistratu, założył księgozbiór podręczny, udostępniał zbiory badaczom. W czasie wojennego pobytu w Wiedniu zbierał prasę przemyską, druki oraz fotografie, które włączył do zasobu. Pragnął uczynić z archiwum placówkę naukową. W staraniach tych nie uzyskał poparcia rady miejskiej i TPN. W 1916 r. zrezygnował z pracy w archiwum.

Był autorem prac: *Andrzej Radwan Zebrzydowski biskup włocławski i krakowski 1496–1560. Monografia historyczna*, „Przewodnik Naukowy i Literacki” 1897–1902, *Dzieje reformacji polskiej w latach 1556–1560 skreślone w związku z działalnością Andrzeja Zebrzydowskiego biskupa krakowskiego*, Lwów 1907, artykułów: *Samorząd polski*, w: *Sprawozdanie c.k. gimnazjum na Zasaniu*, Przemyśl 1922, *Zasługi Herbarta około wychowania*, „Przewodnik Naukowy i Literacki”, R. 27: 1899, *Zarys literatury powszechnej*, Przemyśl 1922.

Jego działalność naukowa i archiwalna cieszyła się uznaniem środowisk naukowych głównie poza Przemyślem. Był członkiem: Tow. Historycznego we Lwowie (od 1894 r.), TNSW, TPN, Organizacji Polskiej Miasta Przemyśla.

Ożenił się z Józefą Herminą Blahą (1899), z którą miał trójkę dzieci: Adama, Zbigniewa i Jadwigę.

Zm. 18 kwietnia 1926 r.; został pochowany na cmentarzu przy ul. Słowackiego w Przemyślu.

Źródła i literatura: AP w Przemyślu, Materiały Tadeusza Troskoleńskiego, sygn. 4, 5, 6; tamże, I Państwowe Liceum i Gimnazjum im. J. Słowackiego w Przemyślu, sygn. 76, 192, 223; tamże, II Państwowe Liceum i Gim-

nazjum im. K. Morawskiego w Przemyślu, sygn. 10; tamże, Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Przemyślu, sygn. 2; *Tadeusz Trokoloński* [nekrolog], „Ziemia Przemyska” 2 V 1926; *Tadeusz Trokoloński* [nekrolog], „Kwartalnik Historyczny” R. 40: 1926, s. 312; *Sprawozdanie Dyrekcji c.k. Gimnazjum – Zasanie za lata 1908–1914, Sprawozdanie archiwariusza z czynności za 1911 rok*, „Rocznik Towarzystwa Przyjaciół Nauk za lata 1909–1910; Kaput W., *Trokoloński Tadeusz*, w: *Słownik biograficzny archiwistów polskich*, t. 1, 1918–1984, Warszawa–Łódź 1988, s. 214–216; Konieczny Z., *Dzieje archiwum przemyskiego i jego zasobu*, Przemyśl 1989; Konieczny Z., *Tadeusz Trokoloński*, Przemyśl 1981; Pudłocki T., *Iskra światła czy kopcząca pochodnia? Inteligencja w Przemyślu w latach 1867–1939*, Kraków 2009, wg indeksu.